

SPRAWOZDANIE

Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY

ORAZ Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE SIERAKOWICE NA LATA 2018 - 2020

ZA 2019 ROK

MARZEC 2020

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art.179 ust. 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2019 poz. 1111 z późn. zm.). Wójt zobowiązany jest do złożenia Radzie Gminy rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienia potrzeb związanych z realizacją zadań do dnia 31 marca każdego roku.

Określenie zadań własnych gminy Katalog zadań zawarty w art. 176 w Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pozwala na stworzenie w gminie spójnego systemu pomocy dziecku i rodzinie. Do zadań własnych gminy zgodnie z ustawą należą:

- 1) Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.
- 2) Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
- 3) Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.
- 4) Finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy o której mowa w art. 29 ust. 2 (t.j. opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych), ponoszonych przez rodziny wspierające.
- 5) Współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.
- 6) Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywaniu ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.
- 7) Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny.

„Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Sierakowice na lata 2018 - 2020” został przyjęty Uchwałą Nr XL/517/18 Rady Gminy Sierakowice w dniu 20 marca 2018 r.

Głównym celem programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych poprzez zintegrowane i spójne działania na rzecz dziecka i rodziny, mające wpływ na wzmocnienie lub odzyskanie zdolności do właściwego wypełniania funkcji rodzicielskich oraz odpowiedniego pełnienia ról społecznych. W tym celu w programie zawartych jest szereg szczegółowych działań, które mają umożliwić osiągnięcie założonego celu. Należą do nich:

1. Diagnozowanie środowisk rodzinnych oraz planowanie i organizowanie działań wspierających.

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
3. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących, poprzez objęcie rodzin dysfunkcyjnych zintegrowaną, profesjonalną pomocą.
4. Udzielanie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.
5. Wsparcie kobiet w ciąży powikłanej i rodzin w obliczu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu.
6. Doskonalenie i rozwój współpracy pomiędzy przedstawicielami instytucji, organizacji i społeczności lokalnej.
7. Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem oraz monitorowanie funkcjonowania rodzin po zakończeniu bezpośredniej pomocy.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Sierakowice ukierunkowany jest przede wszystkim na problemy rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo - wychowawczych:

- rodzin wielodzietnych i niepełnych,
- małoletnich matek,
- rodzin wychowujących dzieci w wieku 0-6 lat, oraz realizujących obowiązek nauki na poziomie szkoły podstawowej,
- rodzin zmagających się z trudnościami wychowywania dzieci w wieku dojrzewania,
- rodzin przeżywających trudności związane ze stanem zdrowia dziecka (np. dzieci chore, niepełnosprawne, nadpobudliwe, z zaburzeniami zachowania),
- rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych i zagrożonych kryzysem, w których występują konflikty, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo i inne negatywne zjawiska zachodzące w rodzinach,
- rodzin dotkniętych przemocą,
- rodzin którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska,
- kobiet w ciąży powikłanej i rodzin w obliczu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu.

Wszystkie działania podejmowane w 2019 r. w ramach niniejszego programu, realizowane były w oparciu o szczegółową diagnozę skali problemów, z którymi borykają się rodziny wymagające wsparcia. Program był realizowany na wielu płaszczyznach i we współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodziny.

Wszystkie rodziny, w których zdiagnozowano problemy opiekuńczo - wychowawcze uzyskały wsparcie. Największą grupę wśród rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego stanowiły rodziny, z którymi pracownicy socjalni nawiązali współpracę w 2016 roku i w latach wcześniejszych i była ona kontynuowana w 2019 r.

Jak wynika z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej za 2019 r. wśród 623 rodzin objętych pomocą społeczną 33 rodziny (ok. 5,3%) charakteryzuje się niewydolnością w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Rodziny te stanowią 10,2% rodzin z dziećmi korzystających w 2019 r. z pomocy społecznej. Wśród rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi 57,6 % stanowią rodziny niepełne a 42,4 % rodziny wielodzietne.

Trudności w sferze opiekuńczo - wychowawczej, które przejawiają rodziny, rzadko występują samodzielnie. Najczęściej są one skorelowane z dodatkowymi problemami takimi jak ubóstwo i związane z nim bezrobocie, długotrwała choroba lub niepełnosprawność członka rodziny. W niektórych rodzinach niewydolność wychowawcza wynika z występujących w nich przemocy i alkoholizmu.

Szczegółowe informacje na temat problemów w rodzinach wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego przedstawia poniższa tabela.

Zakres diagnozy	Liczba rodzin
Rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	33*
w tym:	19
Rodziny niepełne	14
Rodziny wielodzietne	14
Dodatkowe problemy w rodzinie:	
Ubóstwo	15
Bezrobocie	6
Niepełnosprawność	12
Długotrwała lub ciężka choroba	12
Alkoholizm	2
Przemoc	6
Potrzeba ochrony macierzyństwa	1
Czas pozostawania pod opieką GOPS	
Rozpoczynający współpracę w 2019 roku	4
Rozpoczynający współpracę w 2017 i 2018 roku	7
Rozpoczynający współpracę w 2016 roku i w latach wcześniejszych	22

*29 rodzin korzystających ze świadczeń + 4 rodziny, z którymi prowadzono inne różne formy wsparcia.

Rodziny, w których zdiagnozowano niewydolność opiekuńczo - wychowawczą zostały objęte pomocą finansową oraz pracą socjalną prowadzoną przez pracowników socjalnych. Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i do Spraw Asysty Rodzinnej udzielał tym rodzinom pomocy specjalistycznej poprzez konsultacje specjalistyczne, poradnictwo rodzinne, poradnictwo i diagnozę psychologiczną, pedagogiczną i problemową, a także terapię indywidualną - długoterminową pracę z klientem, której celem jest wprowadzenie konstruktywnych zmian w jego życiu i w życiu jego rodziny. Interwencje kryzysowe skoncentrowane były na udzielaniu doraźnego wsparcia osobom w kryzysie i skierowaniu do korzystania z długoterminowej pomocy indywidualnej. 6 rodzin dotkniętych dodatkowo problemem przemocy w rodzinie objętych było wsparciem w ramach procedury Niebieskiej Karty. Ponadto 10 rodzin brało udział w projektach socjalnych realizowanych przez GOPS, takich jak:

1. „Trening umiejętności wychowawczych - Szkoła dla rodziców”, podczas którego uczestnicy ćwiczyli nowe metody i techniki wychowawcze, podwyższali swoje kompetencje rodzicielskie, pracowali nad zrozumieniem kryzysów rozwojowych oraz zdrowym nawiązywaniem relacji z dziećmi i młodzieżą.

2. „BMW” – projekt socjalny w zakresie aktywizacji podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowicach na lata 2016 – 2020, którego celem jest aktywizacja społeczno – zawodowa podopiecznych Ośrodka z wykorzystaniem różnorodnych instrumentów aktywizacyjnych, dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb i możliwości.
3. „Mikołajki z naszej bajki”, projekt realizowany w formie zabawy mikołajkowej, podczas której dzieci w konstruktywny sposób spędziły czas, miały możliwość nawiązania nowych kontaktów społecznych, przeżycia różnorodnych pozytywnych emocji, takich jak radość, wdzięczność, zadowolenie, euforia, itp.
4. „Grupa wsparcia dla osób bezrobotnych”, gdzie uczestnicy mieli możliwość zwiększenia motywacji do działania i konstruktywnego spojrzenia na własne możliwości. W czasie spotkań mogli się dzielić własnymi doświadczeniami z zakresu poszukiwania pracy oraz korzystać z doświadczenia pozostałych uczestników.
5. „Rodzina blisko siebie”, w którym główny nacisk położono na pogłębienie więzi pomiędzy członkami rodziny. W ramach projektu uczestnikom zapewniono liczne atrakcje oraz udział w konkurencjach sportowych i edukacyjnych. Rodziny miały szansę sprawdzić się w działaniach wymagających współpracy, strategicznego myślenia i poczucia humoru.

We wspieranie rodzin z dziećmi zaangażowani byli również wolontariusze działający przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. Z uwagi na zainteresowanie wśród rodziców i samych dzieci, prowadzili oni zajęcia mające na celu wyrównywanie braków edukacyjnych oraz wspierali GOPS w organizowanych w ramach projektów socjalnych spotkaniach i imprezach dla dzieci.

Nieocenioną formą pomocy skierowaną do rodzin zagrożonych zabezpieczeniem dzieci była asystentura rodzin. Wsparciem ze strony asystenta rodziny zostało objętych 15 rodzin wychowujących łącznie 45 dzieci (w tym 9 dzieci zabezpieczonych w pieczy zastępczej). Pomimo wszechstronnych działań na rzecz dziecka i rodziny, jak również prowadzonej pracy socjalnej, asystentury w rodzinach niewydolnych wychowawczo i poradnictwa specjalistycznego, w 2019 r. z terenu gminy Sierakowice umieszczono w pieczy zastępczej 5 dzieci z 2 rodzin. W okresie sprawozdawczym nie było przypadków zabezpieczenia dziecka w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ogółem na dzień 31 grudnia 2019 r. w pieczy zastępczej przebywało 30 dzieci z terenu gminy Sierakowice. W okresie sprawozdawczym gmina ponosiła wydatki z tytułu odpłatności za pobyt w pieczy zastępczej za 24 dzieci.

Poniższa tabela przedstawia formy wsparcia udzielone przez GOPS rodzinom z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.

Formy wsparcia udzielone rodzinom		Liczba rodzin
Pomoc finansowa		14
Pomoc rzeczowa (opał, odzież, obuwie)		0
Dożywianie dzieci w szkole		24
Poradnictwo specjalistyczne		16
W tym: Poradnictwo rodzinne		12
Poradnictwo psychologiczne		9

Poradnictwo pedagogiczne	4
Praca socjalna	25
Interwencja kryzysowa	4
Uczestnictwo w grupach wsparcia	1
Uczestnictwo w szkole dla rodziców	8
Objęcie procedurą Niebieskiej Karty	6
Objęcie Kontraktem socjalnym	11
Objęcie asystenturą	15
Inne formy wsparcia	
CIS	1
POPŻ	19
paczki świąteczne	9
projekty socjalne	10
w tym: BMW	2

Analiza wskaźników, o których mowa w Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Sierakowice na lata 2018 – 2020, za rok 2019 przedstawia się następująco:

- liczba zdiagnozowanych rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, w tym korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej: 33, w tym 29 rodzin korzystających ze świadczeń,
- liczba kobiet, którym wypłacono świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu: 7
- Liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny, w tym na podstawie Ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”: 15 rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, w tym 0 rodzin na podstawie Ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- Ilość realizowanych w danym roku planów pracy z rodziną: 14
- Ilość rodzin/osób objętych poradnictwem specjalistycznym: 16
- Ilość rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty: 6
- Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej: 5
- Liczba dzieci, które powróciły z opieki zastępczej do rodziny: 0
- Ilość osób/rodzin uczestniczących w projektach socjalnych w tym w grupach wsparcia: 10 rodzin, w tym 1 w grupie wsparcia
- Liczba ustanowionych rodzin wspierających: 0
- Ilość funkcjonujących placówek wsparcia dziennego: 1

Mając na uwadze dużą skuteczność w udzielaniu pomocy rodzinom niewydolnym w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, konieczne jest utrzymywanie dotychczasowego kierunku działań, a przede wszystkim wysokiej aktywności pozostałych instytucji i organizacji mających w swoich zadaniach pracę z rodziną. Istotne jest, aby system wspierania rodziny na terenie gminy Sierakowice nie ograniczał się tylko do działań ściśle związanych z pomocą społeczną i nie był adresowany wyłącznie do rodzin, które już są dotknięte problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Ważnym elementem działań podejmowanych przez wszystkie

instytucje i organizacje funkcjonujące na terenie gminy powinny być działania profilaktyczne, w tym: informacyjne, edukacyjne, integracyjne i aktywizujące. Duże znaczenie w kolejnym okresie realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Sierakowice będzie miała działalność placówki wsparcia dziennego – Świetlicy Socjoterapeutycznej „Tęcza” funkcjonującej na terenie gminy od 2019 r., gdyż podejmowane przez nią działania skierowane do dzieci i ich rodzin wpisują się w założenia programu.

Wykaz potrzeb w zakresie wspierania rodziny:

1. Dalsze prowadzenie pracy z rodzinami, w których pojawiają się trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, w szczególności poprzez zapewnienie wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego.
2. Kontynuacja działalności placówki wsparcia dziennego – Świetlicy Socjoterapeutycznej „Tęcza”, której działania skierowane są do dzieci z terenu gminy Sierakowice i ich rodzin.
3. Praca z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, ukierunkowana na powrót dzieci do środowiska rodzinnego.
4. Podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodziny oraz osoby prowadzące pracę z rodziną poprzez udział w warsztatach, kursach, szkoleniach i konferencjach, w celu doskonalenia i profesjonalizacji ich działań.
5. Dalsza współpraca GOPS w Sierakowicach z instytucjami, podmiotami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny.
6. Rozwój sieci wsparcia dla rodzin (wolontariusze, organizacje pozarządowe, instytucje kulturalno – oświatowe).
7. Dalsze współfinansowanie kosztów pobytu w pieczy zastępczej dzieci z terenu gminy Sierakowice umieszczonych w pieczy zastępczej na mocy postanowienia sądu.
8. Kontynuacja wypłacania przez Dział Świadczeń Rodzinnych Urzędu Gminy Sierakowice świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.
9. Zapewnienie wsparcia osobom potrzebującym pomocy na podstawie przepisów ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, w szczególności poprzez pomoc asystenta rodziny.